

REGIONAAL RELANCEPLAN

LET'S MAKE IT!

WWW.REGIORAADZWVL.BE/REGIONAALRELANCEPLAN

Regionaal Relanceplan

Inleiding

Eind 2019 werd de ‘Socio-economische Regiovisie voor Zuid-West-Vlaanderen 2020-2030: Just make it!’ afgewerkt. In deze visie bundelen de lokale besturen, de provincie en de sociale partners van ZWVL hun beleidsambities voor een welvarende, duurzame en inclusieve samenleving.

Om de vooropgestelde ambities te realiseren, wordt er versneld werk gemaakt van een concreet actieplan met focus op prioritaire acties, die door de streekpartners in partnerschap worden gerealiseerd, samen met de hogere beleidsniveaus.

De crisis, die COVID-19 veroorzaakte, heeft intussen geleid tot onzekerheid bij beleid, bedrijven en burgers en tot nieuwe uitdagingen en prioriteiten. Wereldwijd beseft men echter dat deze crisis tevens opportuniteiten met zich meebrengt om versneld werk te maken van een aantal socio-economische transitieën. Ook in ZWVL zijn de streekpartners ervan overtuigd dat we deze crisis moeten aangrijpen om versneld te investeren in streekontwikkeling via unieke en essentiële projecten, om zodoende hefboomen te creëren die zowel op materieel als immaterieel vlak het verschil kunnen maken.

De streekpartners stellen dan ook voor om lokale, provinciale en centrale beleidsinspanningen doeltreffend te bundelen en gezamenlijk in te zetten op een aantal cruciale thema’s voor deze streek. Hiervoor moeten we, op basis van de economische, maatschappelijke en territoriale kenmerken van onze streek, slimme en gerichte keuzes maken om de regio aantrekkelijker, duurzamer en veerkrachtiger te maken. Keuzes die unieke kansen bieden en ‘game changers’ zijn voor onze streek. Een ‘regionaal relanceplan’ is dan ook te initiëren vanuit deze context. In die optiek zien we volgende krachtlijnen:

- De regio versneld offline en online grensoverschrijdend en internationaal verbinden.
- De regio materieel en immaterieel verduurzamen en veerkrachtiger maken.

Beide krachtlijnen zullen in projectfiches worden uitgewerkt waarin onze engagementen enerzijds en onze verwachtingen naar de hogere overheden anderzijds geconcretiseerd worden.

De regio versneld offline en online grensoverschrijdend en internationaal verbinden

De regio versneld offline grensoverschrijdend en internationaal verbinden

Het Vlaamse Structuurplan bepaalt niet alleen dat de Vlaamse Ruit een ‘stedelijk netwerk op internationaal niveau’ is. Het Vlaamse Structuurplan bepaalt ook dat de regio Kortrijk als onderdeel van het grensoverschrijdend stedelijk netwerk Kortrijk-Rijsel-Roubaix-Tourcoing- Moeskroen een grensoverschrijdende/internationale dimensie heeft.

In dergelijke grensoverschrijdende stedelijke netwerken worden de ruimtelijke ontwikkelingen uitdrukkelijk bekeken in functie van hun grensoverschrijdend karakter. Deze netwerken hebben een potentieel structuurbepalend karakter op Vlaams niveau. Voor onze regio zijn in dit verband bepalend: de versterking van de economische structuur van de regio Kortrijk, de versterking van de stedelijke ontwikkelingen, de versterking van de (inter)nationale verbindingen door de aanwezigheid van het HST-knooppunt in Rijsel en de optimalisatie van het autosnelwegennet.

Het versterken van de (inter)nationale verbindingen is cruciaal voor de socio-economische positie van de regio en impliceert dat er ingezet moet worden op:

- snellere (inter)nationale treinverbindingen voor goederen en personenvervoer met goed uitgeruste OV-knooppunten (station Kortrijk als internationale poort),
- het versneld uitvoeren van het strategisch infrastructurele project t.b.v. het optimaliseren van het nationale wegennetwerk (K-R8) en het onderschrijven van het belang van de shift naar duurzaam transport via een goed uitgeruste waterweg in het bijzonder betreffende de kanalen Bossuit-Kortrijk en Roeselare-Leie.

Deze grootschalige projecten, die noodzakelijk zijn om onze grensoverschrijdende poortfunctie van de regio te verduurzamen, moeten met een hoge kwaliteitsambitie aangepakt worden i.f.v. de beoogde stads- en streekontwikkeling.

De regio versneld online grensoverschrijdend en internationaal verbinden

Vandaag is de regio uiteraard niet langer louter fysiek te connecteren met de wereld. Ook een excellente internationale online connectie is onontbeerlijk. Digitalisering transformeert onze economie en maatschappij in een razendsnel tempo. De hedendaagse digitalisering is een bron van groei, innovatie en nieuwe bedrijvigheid. Ze maakt de processen niet alleen efficiënter, ze transformeert hele markten en businessmodellen en verandert de manier waarop we omgaan met kennis, media en onderwijs. De digitale transformatie heeft een immense impact op het dagelijks leven en werken van bedrijven en sectoren, maar ook van overheden en burgers. Dit is een globale tendens, waarbij digitale technologieën in steeds meer sectoren worden ingezet, niet in het minst in de logistiek, de industriële procesvoering en de kennisontwikkeling, niet toevallig drie sectoren die sterk ontwikkeld zijn in Zuid-West-Vlaanderen.

Op vandaag zijn Vlaanderen en België geen digitale koplopers inzake digitale connectiviteit. Erger nog, we zakken in de EU-ranking van digitalisering, omdat andere landen hun processen, producten en systemen meer en sneller digitaliseren dan wij. De uitrol van de nieuwe (digitale) technologieën is dan ook een must als we een antwoord willen bieden aan de maatschappelijke en economische uitdagingen van vandaag en morgen. Dit vereist een goede digitale infrastructuur om de vooropgestelde digitalisering in een stroomversnelling te duwen en daar bovenop te innoveren. Het resultaat is een biotoop, waar het ondernemings- en vestigingsklimaat ten volle kan renderen.

Om de digitale transformatie in de regio te realiseren en economisch en maatschappelijk te valoriseren is (i) een digitale infrastructuur van wereldklasse; (ii) up-to-date digitale kennis (en dus ook opleidingen) voor alle lagen van de bevolking, (iii) KMO's die open staan voor deze

technologische uitdagingen; (iv) een sterke samenwerking tussen bedrijfsleven, kennisinstellingen, inwoners en de overheid. De ambitie van de regio is om -vanuit haar traditie van samenwerking- met een open blik, scherpe focus én een 'sense of urgency' economische en maatschappelijke sectoren te stimuleren en te ondersteunen bij deze digitale transitie.

De regio materieel en immaterieel verduurzamen en veerkrachtiger maken

De regio materieel/territoriaal verduurzamen en veerkrachtiger maken

Op vlak van de ruimtelijke economische structuur wordt onze regio gekenmerkt door een sterke verstedelijking die ontstaan is langsheen de Leie, het spoor en de E17. De aanleg van ring- en snelwegen hebben in het verleden gezorgd voor een exponentiële groei. De exponentiële verstedelijking zorgde er echter ook voor dat onze regio op vandaag sterk verhard is (21% verharding t.o.v. een Vlaams gemiddelde van 16%), waardoor het regenwater op te weinig plaatsen voldoende diep kan infiltreren.

Volgens het World Resources Institute is Vlaanderen op wereldvlak één van de regio's met een zeer hoge waterstress. Zo zijn 25.000 woongelegenheden in onze regio gebouwd in potentieel overstromingsgebied, wat een enorme maatschappelijke kost genereert bij overstromingen.

Daartegenover worden we, ondanks intensieve regenperiodes, ook steeds vaker geconfronteerd met droogteperiodes, die steeds vaker leiden tot grote waterschaarste. Voor heel wat economische sectoren is de beschikbaarheid van water van goede kwaliteit evenwel van cruciaal belang. Dat bijvoorbeeld de landbouw als voedselproducent in dit kader kwetsbaar is, is duidelijk af te leiden uit schadedossiers die tijdens de zomers van 2017 en 2018 werden aangevraagd.

Het feit dat de diepere grondwaterlagen in onze regio vrijwel uitgeput zijn en niet langer vergund worden, maakt deze problematiek hier nog dringender.

Het saldo van het verharden en het ontharden zal in de komende jaren duidelijk negatief moeten zijn. Daarom moeten we ontharden en minder verharden, bufferen en hergebruiken. Hier ligt een grote verantwoordelijkheid voor de lokale besturen. De centrale overheid kan deze shift echter versnellen door een gepast ondersteunend kader aan te reiken. Ook op het vlak van het beheer van weg- en waterinfrastructuur zijn heel wat winsten te boeken.

Ontharden

Ontharden begint in eerste instantie met het beperken van toekomstige verhardingen. Om die doelstelling te realiseren wordt de focus gelegd op reconversie, meervoudig gebruik, het niet aansnijden van woonuitbreidingsgebieden en andere analoge acties.

Verdichten impliceert ook nabijheid en onderstreept daarom het belang van het verduurzamen van het regionale fietsnetwerk door het realiseren van de voorziene 'fiets-o-strades' (incl. kunstwerken) en hun verbindingen met het lokale fietspadennetwerk.

Naast het beperken van toekomstige verhardingen is er nood aan een onthardingsstrategie waarbij de verharde oppervlakte van zowel publieke als private weginfrastructuren als parkeervoorzieningen structureel aangepakt worden.

Bufferen

Bij het bufferen zijn het opvangen van het hemel- en oppervlaktewater (bergingscapaciteit) en het capteren van dit regenwater essentieel om het opgevangen water in tijden van droogte te kunnen aanwenden (spaarfunctie). Dit kan gebeuren via decentrale kleine of middelgrote bekkens, die als strategische reserve voor meerdere bedrijven ingezet kunnen worden.

De grootste buffercapaciteit blijft echter de grondwatertafel zelf, vooral in de ondiepe grondwaterlagen. Om die te verbeteren moet de sponswerking van de bodem worden hersteld en benut, zowel in de bebouwde kernen en bedrijvenszones als in de open ruimte en beekvalleien.

Efficiënt gebruik en hergebruik van water

Flankerend aan meer ruimte voor water is ook het efficiënt gebruik en hergebruik van water een gedeeltelijke oplossing, waaraan op dit ogenblik te weinig aandacht wordt besteed. Zowel in het dagelijks leven als in de productieprocessen moet op het gebied van water gestreefd worden naar een vorm van circulaire economie (waterneutraliteit). Dit kan/moet beoogd worden door individuele bedrijven maar ook op het niveau van de bedrijventerreinen.

Streven naar een klimaatneutrale regio

Om een duurzame en veerkrachtige toekomst voor de regio te garanderen, zal de regio ook moeten inzetten op het drastisch verminderen van de CO₂-uitstoot.

Een doordachte klimaat- en energiestrategie met aandacht voor het verminderen van het energieverbruik enerzijds en adequate, regio specifieke alternatieve energiebronnen anderzijds is een noodzakelijke basis om een dergelijke uitdaging resultaatgericht te kunnen aanpakken.

De regio immaterieel/maatschappelijk verduurzamen en veerkrachtiger maken

De prioriteiten op immaterieel/maatschappelijk vlak zijn duidelijk: levenslang leren, armoede(detectie) en geestelijke gezondheidszorg.

Levenslang leren

De COVID-19 pandemie heeft onze economie en haar arbeidsmarkt grondig door elkaar geschud en voor het eerst sinds lange tijd stijgt de werkloosheid en daalt de vraag naar arbeidskrachten. Gelukkig fungeert het stelsel van tijdelijke werkloosheid als een belangrijke buffer waardoor de impact van de gezondheids- en economische crisis op onze arbeidsmarkt pas op termijn duidelijk zal worden.

Evenzeer kwamen n.a.v. de gezondheids crisis de automatisering en digitalisering bij ondernemingen in een stroomversnelling terecht. Voor heel wat jobs worden IT-skills onmisbaar, evenals zogenaamde softskills zoals bijvoorbeeld flexibiliteit, analytisch denken en multidisciplinair samenwerken.

Dit heeft verschuivingen op de arbeidsmarkt tot gevolg waardoor de krapte niet van de baan is, maar zich wellicht heroriënteert. Daarenboven komt de Brexit en de economische weerslag ervan op de West-Vlaamse economie in volle vaart op ons af, met bijkomende uitdagingen voor een mogelijks snel wijzigende arbeidsmarkt.

Regio Zuid-West-Vlaanderen schuift in het kader van haar regionaal relanceplan 3 bouwstenen uit de socio-economische Streekvisie 2020-2030 'Just Make it!' naar voren om het hoofd te bieden aan de prangende uitdagingen op onze arbeidsmarkt, namelijk (i) stimuleren van werknemerschap en ondernemerschap, (ii) het kwalitatief aan de slag krijgen en houden van alle talenten en (iii) het stimuleren van toekomstgericht levenslang leren.

'Opleiding' en 'levenslang leren' vormen de cruciale sleutels tot actieve en duurzame loopbanen. Op korte termijn moeten we vermijden dat mensen in de werkloosheid terechtkomen door onder meer proactief in te zetten op competentieversterking en reallocatie. Ook werkbaar werk dat rekening houdt met de diverse levensfasen van werknemers draagt bij tot het voorkomen van vroegtijdige uitstroom.

Evenzeer mogen we de werkzoekenden en inactieven die extra ondersteuning nodig hebben, niet uit het oog verliezen. We hebben elk talent nodig om het hoofd te kunnen bieden aan de blijvende tekorten op de arbeidsmarkt, zeker gezien de bevolking op arbeidsleeftijd in onze provincie sterker zal krimpen dan gemiddeld in Vlaanderen.

Om echter kort op de bal te kunnen spelen, is er nood aan voldoende fijnmazig en up-to-date data om de arbeidsmarkt op relevante schaal te monitoren zoals bijvoorbeeld realtime data m.b.t. tijdelijke werkloosheid op regionaal niveau, monitoring van schoolverlaters,... Tevens is een flexibel instrumentarium om adequaat te kunnen inspelen op heroriënterings- en opleidingsnoden i.f.v. de regionale arbeidsmarkt essentieel, zoals vb. een flexibel aanbod volwassenonderwijs en een snelle schakeling naar vorming of (andere) tewerkstelling in periodes van inactiviteit.

Armoede(detectie)

Heel wat gezinnen, zeker zij met een bescheiden inkomen, werden door de coronacrisis (financieel) kwetsbaarder. De armoedeproblematiek vergroot: een toename aan hulpvragen werd vastgesteld en ook in de nabije toekomst nog verwacht. De hulpvragen komen daarbij niet enkel uit gezinnen die behoren tot het 'klassieke OCMW-cliënteel'.

Om kwetsbare gezinnen te kunnen ondersteunen is het nodig dat lokale besturen hun actieradius vergroten: drempels voor effectieve ondersteuning moeten weggewerkt worden, de vindplaatsgerichte/outreaching werking die lokale besturen nu reeds voorzien, moeten versterkt worden en ook een bijkomend digitaal spoor om gezinnen in een (financieel) kwetsbare situatie te detecteren is nodig.

Het vergroten van de actieradius zal resulteren in een toegenomen werklust voor de OCMW's. Idealiter pakken zij als een casemanager de problemen, vaak op meerdere levensdomeinen, aan. Dit vraagt echter tijd en ruimte. Een verlaging van de caseload en administratieve lasten is een eerste stap, maar bijkomende middelen om personeelskosten te financieren en expertise en middelen m.b.t. digitale hulpverlening een noodzakelijke tweede.

De ondersteunende maatregelen vanuit de federale en Vlaamse overheid i.k.v. COVID-19 zijn welkom, maar gezinnen met een (te) beperkt inkomen hebben niet enkel behoefte aan een kortdurende crisissteun-maatregel. Vaak hebben ze vooral nood aan een verhoogd en menswaardig inkomen. Het optrekken van de laagste inkomens en werk zijn daarbij belangrijke instrumenten en dus moeten de drempels naar werk, zeker voor mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, weggenomen worden. Daarnaast is het nodig dat aanvullende steunmaatregelen, rechten en voordelen efficiënter en eenvoudiger, waar mogelijk automatisch, toegekend worden, dit vereist een kader, afstemming en duidelijke richtlijnen.

Geestelijke gezondheidzorg

Mentaal welbevinden is een hot issue. 1 op 4 volwassenen, i.c. 75.000 Zuid-West-Vlamingen, krijgt ooit te maken met psychische problemen, gaande van stemmingsstoornissen, depressies (23% of 17.250 ZWVI) tot angstproblemen (17% of 12.750 ZWVI) en suïcidale gedachten (11% of 8.250 ZWVI). Het aantal suïcides in Zuid-West-Vlaanderen ligt hoog. Suïcide is de meest voorkomende doodsoorzaak bij personen tussen de 15 en 39 jaar. Niet minder dan 6% van alle overlijdens binnen deze leeftijdsgroep in onze regio zijn toe te wijzen aan suïcide.

Geestelijke gezondheid speelt ook een belangrijke rol in de werkcontext. 1 op 6 werknemers uit onze regio kampt met burn-out klachten, d.i. +/- 22.000 Zuid-West-Vlamingen. Het voorkomen van burn-out door onder meer stressreductie en mentale fitheid vormt dan ook een belangrijk aspect van werkbaar werk, naast kwaliteitsvolle tewerkstelling en ergonomisch gezonde jobs.

Helaas rust er nog steeds een taboe op geestelijke gezondheid en psychische klachten, waardoor mensen met psychische problemen (te) weinig praten over hun problemen of emoties en vaak met negatieve vooroordelen geconfronteerd worden. Het stigma zorgt ervoor dat zij minder kansen krijgen op de arbeidsmarkt, uitvallen op het werk of moeilijker sociale relaties kunnen aangaan.

Uit recent onderzoek blijkt dat COVID-19 het mentaal welbevinden van de bevolking danig op de proef stelt. De coronacrisis zorgt voor verhoogde gevoelens van angst, somberheid en eenzaamheid, leidt tot een toename van slaapproblemen en zorgt voor een verhoogd middelengebruik (slaap- en kalmeringsmiddelen, tabak & alcohol). Kortom, inzetten op geestelijke gezondheid is belangrijker dan ooit.

Cultuur faciliteert beleving

De cultuur- en vrijetijdsector is één van de hardst getroffen sectoren in de coronacrisis. En ook 2021 wordt een moeilijk jaar waarbij er op dit moment geen perspectief is voor heropstart.

Het wegvallen van cultuurbezoek en de onmogelijkheid tot collectieve beoefening van cultuur en vrijetijd zorgde door het wegvallen van de ontmoetingsfunctie ook voor een effect op de gezondheid en het mentale welbevinden van de participerende burgers.

Een goede reden om in relanceplannen de cultuur- en vrijetijdsector niet te vergeten.

Dit kan bovendien gemakkelijk onder de noemer 'faciliteer de beleving' waarbij enerzijds, voortbouwend op de creatieve boost die ontstond bij aanvang van de crisis, verder ingezet wordt op het verfijnen van in de crisis ontstane formats en het ontwikkelen van nieuwe (digitale) formats die de potentie in zich hebben tot brede(re) participatie.

Tegelijk willen we vanuit de sector innovatief inwerken op het verbinden van aanbieders met participanten d.m.v. het opzetten van een gedeelde en gemeenschappelijke slimme digitale basisinfrastructuur waarbij we vanuit het netwerk van de cultuurhuizen de participant bereiken, informeren, prikkelen en mobiliseren. Vanuit onze regio stelden we alvast onze kandidatuur bij Cultuurconnect voor een piloottraject.

FICHES

1 De regio versneld offline grensoverschrijdend en internationaal verbinden

1.1 Het versneld uitvoeren van het strategisch infrastructurele project t.b.v. het optimaliseren van het (inter)nationale wegennetwerk (K-R8) en het onderschrijven van het belang van de shift naar duurzaam transport via een goed uitgeruste waterwegen

Context en uitdagingen

De fysieke grootschalige internationaal georiënteerde water- en wegeninfrastructuur binnen Zuid-West-Vlaanderen en bij uitbreiding binnen de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, hebben de voorbije decennia in belangrijke mate vormgegeven aan de regionale ontwikkelingsdynamiek. Die regionale ontwikkelingsdynamiek is af te lezen in zowel particuliere als publieke - (inter-) lokale en bovenlokale - gerealiseerde ruimte voor ondernemen, kennisuitwisseling en diensten.

Om de slagkracht van deze socio-economische dynamiek in de toekomst te vrijwaren is het van belang om de intussen verankerde individuele en collectieve competenties verder via internationaal georiënteerde infrastructuren met de rest van de wereld te blijven connecteren. Het duurzaam en geïntegreerd opschalen van de bestaande infrastructuren en hun knooppunten en de ontwikkeling van nieuwe connectiviteitshubs is daarvoor cruciaal.

Wat doet de regio?

Anticiperend op een noodzakelijk opschalen van de bestaande infrastructuur en hun knooppunten en de ontwikkeling van nieuwe connectiviteitshubs, heeft de regio een ruimtelijke regionale visie ontwikkeld. Met deze visie als kader wil de regio de geplande en cruciale bovenlokale investeringen in zetten als hefboom voor stads- en streekontwikkeling en ze integreren binnen een duurzame territoriale transitie zoals bijvoorbeeld treffend uitgevoerd in het Rio Park in Madrid, Euralille en Ronda de Dalt van Barcelona. Voor onze regio is het Seine-Schelde project, inclusief de doortrekking van het kanaal Bossuit-Kortrijk, zo'n infrastructuurproject waar een geïntegreerde ontwerpende benadering op basis van complementaire (inter-)lokale competenties, een hefboom voor stads- en streekontwikkeling kan zijn. De reeds gerealiseerde Leiedoortocht in Kortrijk en Harelbeke zijn daar getuigen van.

Een analoge aanpak wordt ook voorbereid bij de uitwerking van het complex project K-R8. Ook dit project biedt immers opportuniteiten voor stads- en streekontwikkeling vanuit een geïntegreerde aanpak van de ruimere omgeving van betrokken deelprojecten zoals Hoog-Kortrijk, Kortrijk-Oost, de trompetaansluiting t.h.v. de aansluiting van de A19 met de R8 en andere missing links.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Het autosnelwegennetwerk en haar aansluitingen versneld en kwalitatief opschalen en voltooiën (Ring rond Kortrijk en haar aansluitingen, verkeerswisselaar Aalbeke, missing links...)
- Op korte termijn een beslissing te nemen over het tracé, een kwaliteitsvol ontwerp op te

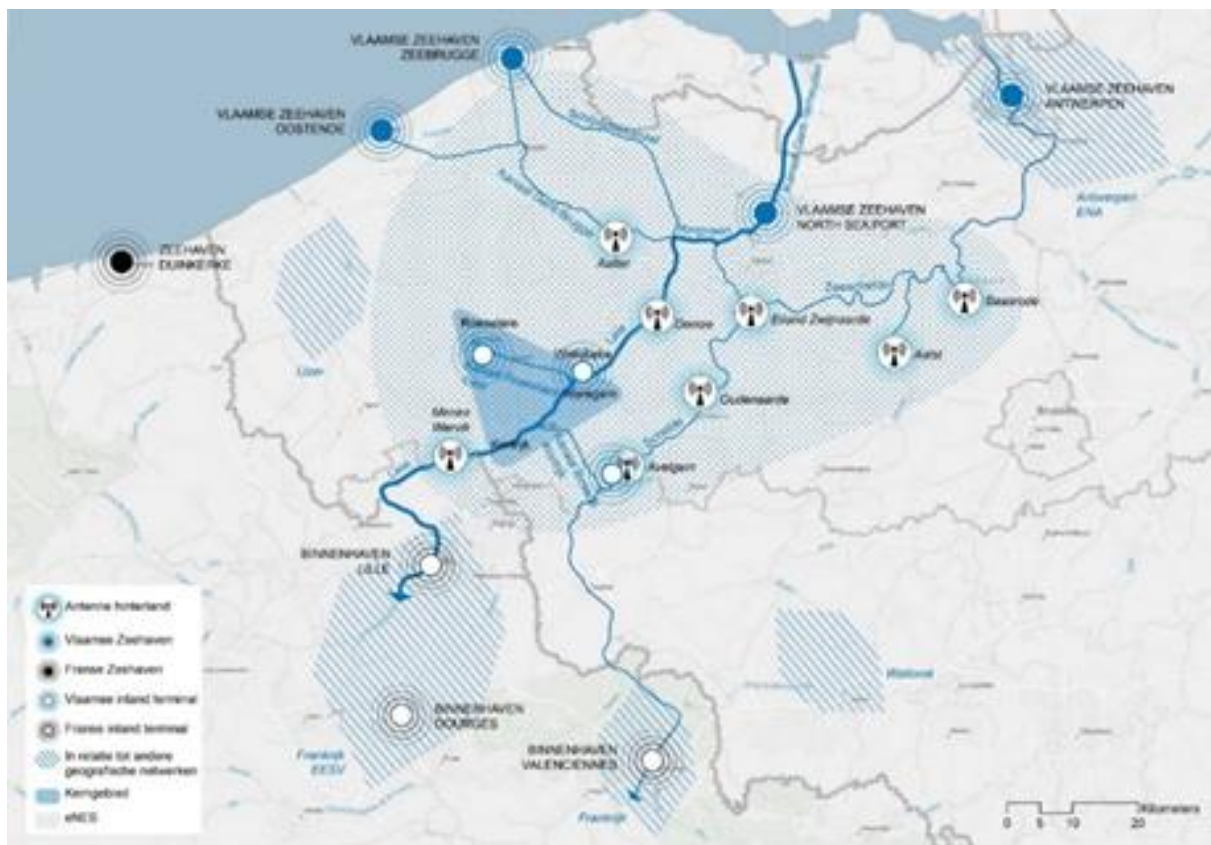
maken en de nodige engagementen voor de uitvoering van het project kanaal Bossuit-Kortrijk te nemen en dit in combinatie met de effectieve opwaardering van het kanaal Roeselare-Leie, om zo de logistieke positie van Vlaanderen en deze regio te vrijwaren

- De infrastructuurwerken niet louter als een technische opgave bekijken maar als integraal deel van een ruimere (streek)ontwikkeling waarbij complementair en op basis van gelijkwaardigheid wordt samengewerkt met de (inter-)lokale en bovenlokale actoren in de regio.

1.2 Het versneld uitvoeren van de strategisch gelegen logistieke platformen die onze logistieke pool-positie vrijwaart.

Context en uitdagingen

De fysieke grootschalige internationaal georiënteerde infrastructuur van de regio Kortrijk-Roeselare-Tielt hebben reeds in belangrijke mate vormgegeven aan de ontwikkelingsdynamiek van deze regio. Dankzij verschillende concentratie-initiatieven op vlak van kennis- en onderzoeksinstellingen is de regio voor heel wat Vlaamse spelers (terug) op de kaart gezet. Flanders Make, Sirris, Flanders Food, ... zijn maar enkele voorbeelden. Daarnaast heeft de regio zich ontwikkeld als een van de belangrijkste logistieke centra van Vlaanderen.

Terzelfdertijd moeten we de uitstoot door transport beperken en vergroenen.

- De Vlaamse binnenvaartsector kan dit bevorderen door haar innovatiekracht, creativiteit en ondernemerschap maximaal in te zetten en zo de omslag naar een duurzame economie en de benodigde modal shift voor goederenvervoer te helpen realiseren. Naast performante waterwegen en (goederen)spoorinfrastructuur, is er tevens behoefte aan intelligente en collectief inzetbare overslag hubs. De focus dient daarbij gericht te zijn op de onderlinge samenhang tussen de verschillende domeinen zodat de overslagcentra elkaar niet kannibaliseren.
- Naast de modal shift via de waterweg dient ook de trein verder ingezet te worden om vrachtverkeer van het wegennet te houden. Ook dit internationale netwerk dient in West-Vlaanderen verder uitgebouwd te worden met de LAR als belangrijke bimodale overslag.
- De luchthaven Kortrijk-Wevelgem (Brussels-West) oriënteert zich op een moderne toekomstgerichte en CO²-arme zakenluchthaven met (inter)nationale ambities.

Wat doet de regio?

- Investeren (financieel / planologisch) in River-Terminals te Roeselare, Wielsbeke en Avelgem als logistieke knooppunten;
- Investeren in de internationale luchthaven Kortrijk-Wevelgem en deze oriënteren op zakenvluchten
- De LAR als logistiek knooppunt langs de internationale snelwegen E17 en E403 uitbouwen als grootschalige bimodale internationale logistieke poort (wegvervoer/trein).

Wat vragen we Vlaanderen?

- Samen met de uitbouw van het autosnelwegennetwerk en haar aansluitingen, versneld en kwalitatief opschalen van de logistieke hubs met bijzondere aandacht voor de LAR. Hierbij zien we Vlaanderen als partner om bij de federale overheid de nodige investeringskredieten vrij te maken voor de uitbouw van de overslagcapaciteit (kade).
- Binnen het waterwegennetwerk is een opschaling en modernisering van de bestaande terminals aan de orde en dient versnippering vermeden te worden. Toch zijn nieuwe locaties mogelijk en zelfs wenselijk om ruimte te bieden aan specifieke tendensen (bv. stadsdistributie, pallettransport) of nieuwe trajecten (bv. goederentraject met Tournai en Valenciennes).
- In partnerschap de logistieke ontwikkeling van de regio bepleiten op federaal niveau teneinde de noodzakelijke investeringskredieten vrij te maken voor de verdere uitbouw van deze logistieke regio.

1.3 Snellere (inter)nationale treinverbindingen voor goederen en personenvervoer met goed uitgeruste OV-knooppunten (station Kortrijk als internationale poort)

Context en uitdagingen

In het kernversterkend beleid binnen de regiovisie Zuid-West-Vlaanderen ligt een grote(re) nadruk op bereikbaarheid en nabijheid als sturend principe voor verdere ruimtelijke ontwikkeling mede door het realiseren van multimodale ontwikkelingspolen en het versterken van het openbaar vervoer.

De fysieke (inter-)nationaal georiënteerde spoorinfrastructuren binnen Zuid-West-Vlaanderen en bij uitbreiding binnen de Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai, hebben de voorbije decennia hun belang gehad voor zowel personen- als goederenvervoer. Willen ze die rol in de toekomst blijven vervullen dan zal er te investeren zijn in hogere snelheid, grotere capaciteit alsook comfortabele, multimodale knooppunten/connectiviteitshubs.

Wat doet de regio?

Anticiperend op een regionaal vervoerplan dat binnen elke vervoerregio in Vlaanderen wordt opgemaakt, werd het voorbije decennium in de regio gewerkt aan het “Strategisch project REKOVER en REKOVER-plus” en dit op verschillende schaalniveaus in casu de grensoverschrijdende schaal Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en de regionale schaal.

Binnen het grensoverschrijdend stedelijk netwerk Kortrijk-Rijsel-Moeskroen geeft de focus van “REKOVER” op openbaar vervoer mee invulling aan het versterken van de interne mobiliteit binnen de Eurometropool en de grensoverschrijdende mobiliteit vanuit de regio Kortrijk naar Rijsel met het HST-station van Lille-Europe als internationale hub naar Londen, Parijs en Zuid-West-Europa.

Op regionaal niveau was een cruciale bouwsteen voor een nieuwe regionale ruimtelijke visie, de vernieuwde visie voor het openbaar vervoer in de regio waarbij de koppeling werd gemaakt tussen het optimaliseren van het openbaar vervoer in termen van (inter-)nationale connectiviteit en snelheid en, de ruimtelijke ontwikkelingen geënt op het OV-netwerk van “REKOVER(-plus)”.

Wat vragen we van de federale overheid?

- Station Kortrijk-Europe: Indien onze regio zich wenst te profileren als internationale poort mag het station van Kortrijk zich niet verder ontwikkelen als een eindstation, in tegendeel. De verbinding met Lille en de rest van Europa dient versterkt te worden, zowel op vlak van ticketing als met een HST-aansluiting.
- Samen met de verdere volwaardige uitbouw van Kortrijk International airport als zakenluchthaven ontwikkelt de regio zich als een volwaardige internationale hub voor personenvervoer.
- Als grootschalige bimodale internationale logistieke poort (wegvervoer/trein) extra investeringsmiddelen vragen voor de spoor-specifieke overslagcapaciteit.

2 De regio versneld online grensoverschrijdend en internationaal verbinden

2.1 Het kennis- en industrieel ecosysteem van de regio internationaal valoriseren.

Context en uitdagingen

Waar de bestaande knooppunten zich tot nog toe voornamelijk op logistiek vlak ontwikkeld hebben, zal dit in de 21ste eeuw niet meer volstaan. Ook kennis en vaardigheden dienen we via slimme knooppunten en via nieuwe initiatieven internationaal te valoriseren. Het creatieve milieu van de regio is sterk ingebed in een kennis- en industrieel ecosysteem. Het kan plaats bieden aan hoogtechnologische bedrijven, spin-offs en buitenlandse investeringen aantrekken.

De uitdaging ligt in de uitbouw van dit ecosysteem over verschillende sectoren heen zodat het de volledige keten van universiteiten, kennisinstellingen en ondernemingen samenbrengt. De aanwezige kennisassen worden met elkaar verknoot en efficiënt gevaloriseerd. In lijn met het DNA van de regio wordt extra aandacht besteed aan de ontwikkeling en vermarkting van nieuwe producten en/of diensten. Hiervoor is naast een performante digitale connectie (5G), tevens een duidelijke internationaal georiënteerde valorisatiestrategie noodzakelijk.

De realiteit geeft weliswaar een ander beeld. Qua aansluitingen ligt Zuid-West-Vlaanderen achter met (i) het plaatsen van glasvezel en (ii) deze beschikbaar maken naar inwoners (FTTH) en ondernemers (FTTB). Daarnaast zijn er nog verschillende hiaten in het netwerk waardoor het netwerk maar zo snel is als de zwakste schakel. Ook de internationale en grensoverschrijdende ambities (Nederland, Frankrijk, Wallonië, Verenigd Koninkrijk) dienen aangescherpt. Het aantrekken van internationale doctoraatsstudenten naar de regio is de eerste graadmeter voor de profilering van de streek als kennisregio.

Wat doet de regio?

- TUA West faciliteert de samenwerkingen tussen de hogere onderwijsinstellingen (Howest, VIVES, KULeuven en UGent) en de onderzoekscentra binnen West-Vlaanderen en streeft op die schaal naar een kennis- en innovatiegerichte economie.
- Er wordt ingezet op digitale hubs en maaklabo's waar starters, ondernemers en onderzoekers elkaar ontmoeten en innovatieve ideeën vorm kunnen krijgen. Tevens wordt gewerkt aan een kernversterkend beleid, wat nieuwe toekomstgerichte connectiviteitsnoden met zich meebrengt.
- Het ontwikkelen van digitale vaardigheden van burgers, bedrijven en overheden, met specifieke aandacht voor doelgroepen zoals bejaarden, gepensioneerden en sociaal zwakkeren.
- Neemt het engagement tot het realiseren van glasvezelnetwerken op al haar bedrijventerreinen (met terugverdienmodel)

Wat vragen we Vlaanderen?

- Samen met de regio prioritair een performante digitale infrastructuur uitbouwen

- Mee investeren in de ontwikkeling van de regio als één grote wetenschaps-campus dat plaats biedt aan een internationaal bedrijven- en onderzoekspark (O&O businesspark).

2.2 Technologie toegankelijk maken voor publieke en private ondernemingen, overheden en burgers

Context en uitdagingen

“The future is already here – it’s just not evenly distributed” (William Gibson)

De samenleving staat nog maar aan het begin van de impact van digitalisering en nieuwe technologieën. In alle mogelijke domeinen van het leven zullen digitale toepassingen het verschil maken. Vlaanderen wil opklimmen tot de wereldtop die technologie als artificiële intelligentie, robotica en internet-of-things gebruiken om de samenleving beter te maken.

De uitdaging evenwel is de bestaande en nieuwe technologieën systematisch in productieprocessen binnen te brengen. Dit vereist continue prikkels, een voortdurend vernieuwend aanbod van opleiding, geïnspireerde ondernemers maar evengoed hooggeschoolde en voortdurend bijscholende werknemers.

De Vlaamse Septemberverklaring wil daarenboven de overheid slagkrachtiger, vinniger en efficiënter maken - nodig om de economie en de samenleving een powerboost te geven. Ook dit vereist dat de overheid digitaal transformeert. Ook hier zijn continue prikkels, technisch steeds bijgeschoolde medewerkers en ondernemerschap cruciaal.

Een belangrijke schakel hierbij is het ontsluiten van digitale data, zowel binnen de overheid als de privésector. Het is de taak van de overheid alle mogelijke data vlot, veilig en privacybestendig te laten stromen, ter ondersteuning van digitale toepassingen van bedrijven en overheden. De regio zet hier al jaren sterk op in.

De Vlaamse Septemberverklaring en federale regeringsverklaring formuleren beiden de doelstelling om te komen tot een werkzaamheidsgraad van 80%. Dit vereist dat de volledige actieve bevolking vlot met technologie moet kunnen werken. Als Vlaanderen bovendien één van de top-5 innovatieregio's in Europa wil worden, moet de lat nog hoger liggen. De regio verwelkomt de aankondiging door Vlaanderen van een strategisch project waarbij alle Vlamingen worden geënthousiasmeerd en betrokken bij de technologische revolutie. Immers, het grootste kapitaal dat de regio heeft zijn en blijven de mensen, onze talenten.

Wat doet de regio?

Technologie voor publieke en private ondernemingen:

- De lokale overheden besteden op een slimme manier aan: bedrijven worden uitgenodigd

mee te denken bij oplossingen en de overheden durven Vlaamse startende technologiebedrijven grote opdrachten te geven.

- De regio investeert in open dataplatformen en stimuleert actief overheden, bedrijven en kenniscentra om deze data te gebruiken (zoals hackathons)
- Via methodieken als systeemdenken werken bedrijven, overheden, burgers en kenniscentra samen oplossingen uit
- De regio zet sterk in op Smart Cities, IOT en machine learning

Technologie voor overheden:

- De regio standaardiseert de onlinedienstverlening naar de burger, door het aanbieden van een Digitale Regio Kortrijk platform die de gemeentelijke informatie gestructureerd opslaat en weergeeft. Hierbij bieden we kleinere gemeenten de kans om mee aan te sluiten in de digitale dienstverlening.
- De regio investeert in het betrekken van de burger bij het verzamelen van data in kader van wonen, leven en werken (mobiliteit, ...)
- Structureel ondersteunen en faciliteren van bottom-up pilootprojecten rond Smart Cities waarbij overheden, burgers, kenniscentra en bedrijven worden samengebracht om 'real life' problemen aan te pakken.

Wat vragen we Vlaanderen?

Technologie voor private ondernemingen:

- Structureel ondersteunen en faciliteren van bottom-up pilootprojecten rond Smart Cities waarbij overheden, burgers, kenniscentra en bedrijven worden samengebracht om 'real life' problemen aan te pakken.

Technologie voor overheden:

- Het ondersteunen en mee investeren in het verzamelen, ontsluiten en verrijken van Data op regionaal niveau, door te investeren in connectiviteit, datacenters en open centrale databanken.
- Samenwerken en mee ontwikkelen van toepassingen op vlak van Lokale en Vlaamse dienstverlening (cf. Mijn Burgerprofiel, ...)
- Betrokkenheid bij de ontwikkeling van de Vlaamse Open City Architectuur om tot een uniforme digitale taal te komen
- Uitwisseling en grotere samenwerking tussen centrumsteden op vlak van Digitale ontwikkeling (Oostende/Brugge/Roeselare/Kortrijk/Ieper)

2.3 Sterke samenwerkingen opzetten tussen kennisinstellingen, bedrijfsleven, beleidsverantwoordelijken én burgers (quadruple helix)

Context en uitdagingen

De regio staat voor verschillende transities en uitdagingen. Deze vereisen innovaties op verschillende vlakken en andere en sterkere manieren van samenwerken. Innovatie is hierbij grotendeels een collectief proces.

Bij het 'Quadruple Helix' model ontstaan innovaties als een dynamisch en interactief proces tussen vier actoren: kennisinstellingen, bedrijven, beleidsverantwoordelijken én burgers. Het zijn de verbindingen – (kennis)uitwisselingsrelaties - tussen deze actoren in een dynamisch ecosysteem die leiden tot economische en maatschappelijke innovatie.

In complexe transitiedomeinen zoals energie, klimaat, mobiliteit, slim gebruik ruimte, circulaire economie, industrie 4.0 en slimme steden, ... zijn immers niet alleen technologische doorbraken en innovaties nodig (klassiek het terrein van kennisinstellingen en bedrijven) maar ook flankerende maatregelen zoals nieuwe infrastructuurvoorzieningen, aangepaste regelgeving, het zetten van standaarden etc (klassiek het terrein van overheden) maar daarnaast ook maatschappelijke aanvaarding door de leden van de samenleving en/of gedragsverandering door de burgers. Alleen door alle actoren in een co-creërende rol te vatten, verhoogt de slaagkans van het transitiepad.

De rol van de overheid is daarbij niét die van een 'top-down' dirigent, maar één die in nauwe samenspraak met de drie andere actoren (kennisinstellingen, bedrijven en burgers) tot stand komt: agenderend, mobiliserend en verbindend – en indien nodig normstellend.

Het lokale en regionale niveau vormen het ideale platform om tot oplossingen te komen. Oplossingen die gemaakt zijn door de lokale actoren, op basis van de lokale probleemstelling en maturiteit, maar wel met potentieel om elders hernomen te worden in aangepaste vorm.

De regio wenst de volgende jaren te experimenteren met proeftuinen die durven inzetten op verregaande digitalisering, transformatieve dienstverleningsconcepten en ruimtelijke transitie. De uitdaging is daartoe open en sterke samenwerkingsverbanden tussen bedrijven, kennisinstellingen, overheden en burgers op te bouwen.

Wat doet de regio?

Strategische documenten zoals het beleidsplan van Leiedal 2019-2024 kiezen reeds volop voor deze open aanpak.

Met pilootprojecten zoals de Europees gesubsidieerde 'Opening data' en projecten rond 'Data As a Service', heeft de regio al bewezen klaar te zijn voor een effectieve versnelling van deze aanpak.

In projecten zoals RE/SOURCED binnen het kader van het Urban Innovative Action toont de regio dat een intense samenwerking tussen overheidsactoren, kennisinstellingen, bewoners en het bedrijfsleven tot opmerkelijke resultaten kunnen leiden.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Het faciliteren van een recht om te experimenteren ('right to experiment') in woord en daad.
- Een partner met open geest die mee aan de kar trekt en goede oplossingen opentrekt naar Vlaanderen.

3 De regio fysiek/territoriaal verduurzamen en veerkrachtiger maken

3.1 Het structureel ontharden van de regio

In nauw partnerschap met beleidsverantwoordelijken, bedrijven en burgers willen we de regio Zuid-West-Vlaanderen zo inrichten dat ze adequaat aangepast wordt aan de klimaatveranderingen.

Context en uitdagingen

Ondanks het feit dat Zuid-West-Vlaanderen te beschouwen is als een 'waterlandschap', is deze regio gemiddeld een derde meer verhard dan het Vlaams gemiddelde (21% verharding t.o.v. een Vlaams gemiddelde van 16%). Elke dag nam de verharding in Zuid-West-Vlaanderen toe met gemiddeld 175m² per dag met als gevolg: onvoldoende aangevulde grondwatertafel, overstromingen, temperatuurverschil tussen verharde en groene omgevingen en verlies aan natuur en biodiversiteit. Opmerkelijk zijn ook de grootschalige weg- en andere infrastructuurwerken waar omwille van andere bouwtechnische redenen permanent grondwater wordt opgepompt zonder dit water te kunnen recycleren en hergebruiken of opnieuw te laten infiltreren.

Het waterlandschap in deze regio wordt, naast de grote rivieren de Schelde en de Leie, getekend door vele beekvalleien en kleine waterlopen. Zowel in de open ruimte van het interfluvium als in de verstedelijkte band langs de Leie moet echter (opnieuw) meer ruimte gemaakt worden voor water om de droogtes en de hevige piekbuien aan te kunnen. Er worden immers in de zomers regelmatig extreme droogtes verwacht evenals lagere neerslagvolumes. Daartegenover zal de neerslaghoeveelheid in de wintermaanden stijgen en de kans op zowel erosie als overstroming drastisch verhogen.

Wat doet de regio

In Zuid-West-Vlaanderen zijn er op vlak van klimaatadaptatie, en ontharding in het bijzonder, reeds stappen gezet.

Onder het motto 'paars blijft purper' kiest de regio resoluut voor reconversie en voor het activeren van onderbenutte gronden, sites en panden. In die context werd de ambitie geformuleerd om tegen 2040 100% van de ruimte om te ondernemen te realiseren op basis van ruimteneutraliteit. Voor toekomstige woonontwikkelingen ligt de ambitie zelfs nog hoger met een streven naar ruimteneutraliteit tegen 2030.

Ten behoeve van een structurele aanpak van de ontharding is daarenboven in samenwerking met de lokale besturen een regionale onthardingsstrategie opgemaakt. Tevens wordt op dit vlak ingespeeld op subsidie-oproepen vanuit hogere besturen.

Diverse beekvalleien in de regio zijn in transitie. Binnen het programma 'water+land+schap' wordt het bekken van de Gaverbeek aangepakt, in samenwerking met VMM worden verschillende stedelijke sites van de Gaverbeek opengelegd, voor de Heulebeek is een traject lopende van riviercontract, de Geluwebeek werd reeds op een aantal plaatsen heraangelegd.

Bovendien zijn er zowel lokaal als regionaal ambities geformuleerd m.b.t. bijkomend bos en natuur. De regio kijkt dan ook uit naar de concretisering van de Vlaamse ambities op dit vlak. Knelpunt blijft het verwerven van grond voor de realisatie van natuur en ruimte voor water. De regio werkt hierin graag en steeds intensiever samen met VMM, VLM, en andere.

Het is in elk geval belangrijk dat deze projecten geïntegreerd benaderd worden en dat water-technische elementen gekoppeld worden aan kansen voor landschapsopbouw, watervoorziening landbouwsector, traag verkeer, ...

Wat vragen we Vlaanderen?

- Omdat deze regio gekenmerkt door een hoge graad van verharding en haar maaiveld en grondwatertafel nagenoeg samenvallen waardoor erosie en overstromingen vaker voorkomen, lijkt het opportuun om er een proeftuin van te maken waar ontharding en het terugschroeven van de toename van verharding structureel worden aangepakt vanuit een gezamenlijke ambitie en een bovenlokale financiering gekoppeld aan resultaten en op basis van een regionale onthardingsstrategie.
- Het realiseren van een pilootproject met de doelstelling dat het grondwater dat nu structureel opgepompt wordt om bouwtechnische of andere redenen bij grootschalige infrastructuurwerken (viaducten, tunnels, ...) niet langer afgeleid wordt via rioleringen maar, gerecycleerd wordt voor landbouw of andere economische activiteiten.
- Om de realisatie op het terrein van natuur- en waterprojecten te versnellen is er een intensieve geïntegreerde samenwerking nodig tussen de regio en Vlaamse actoren zoals VLM en/of VMM. Hierbij is een lokale/regionale regie belangrijk evenals een doorstroom van taken en werkingsmiddelen om zo de lokale en Vlaamse ambities op elkaar te doen aansluiten. De regio werkt hierin graag en steeds intensiever samen met VMM, VLM, en andere actoren voor het inzetten/verwerven van grond voor de realisatie van natuur en ruimte voor water.
- Een doeltreffend instrumentarium m.b.t. verhandelbare bouwrechten is cruciaal om deze doelstellingen te halen.

3.2 Het bufferen en hergebruik van (regen)water

Context en uitdagingen

De oorzaken van piekbelasting van de waterlopen in onze regio zijn gekend: deze hebben in eerste instantie hun oorzaak in de zeer intense bewoning en bijhorende verharding met als gevolg massale RWA-afvoer naar de waterlopen. Dit heeft in de afgelopen decennia haar effect gehad op het beheer van onze waterlopen, waarbij de eerste focus gericht was op het voorkomen van overstromingen door een vlotte afvoer van het water naar de grote waterlopen te garanderen.

Daarnaast heeft de schaalvergroting van de landbouw, de landbouwdrainage en het intensief gebruik van grondwater (cf. textielveredeling, intensieve vee- en groententeelt) ertoe bijgedragen dat naast een verhoogde afvloeï, ook steeds meer grondwaterreserves aangesproken werden. Ook dit water wordt helaas grotendeels afgevoerd. Indien meer water afgevoerd wordt dan dat er (via neerslag of aanvoer langs Leie en Schelde) aangevoerd wordt, verdroogt de regio. Daarenboven hebben we ook steeds meer af te rekenen met lange droogteperiodes. De voorbije 3 jaar werd onze provincie bijzonder hard getroffen door droogte waarbij verschillende captatieverboden dienden afgekondigd te worden.

Opmerkelijk zijn ook de grootschalige weg- en andere infrastructuurwerken waar omwille van onder andere bouwtechnische redenen permanent grondwater wordt opgepompt zonder dit water te kunnen recycleren en hergebruiken of opnieuw te laten infiltreren.

Naast maatregelen van zuinig watergebruik, is een beleid van buffering, vertraagde afvoer en water-circulariteit essentieel. Daarnaast moeten onze waterlopen ook steeds meer piekbelastingen aankunnen.

Wat doet de regio

- Om een integraal beheer van onze waterlopen te garanderen werd in West-Vlaanderen vorige legislatuur beslist om alle waterlopen derde categorie bij de tweede categorie te voegen en ze aldus onder het beheer van de provincie te brengen. Eén enkele beheerder voor de onbevaarbare waterlopen is zowel doeltreffender als efficiënter om maatregelen aan de bron of in de bovenlopen af te stemmen met deze in de benedenlopen.
- Verschillende 'gecontroleerde overstromingsgebieden' werden de voorbije jaren in de regio aangelegd. Waar mogelijk worden deze voorzien van een collectief watercaptatiepunt. Samen met het Stadlandschap Leie en Schelde wordt een beheer uitgewerkt waardoor biodiversiteit alle kansen krijgt. Op vlak van waterbeheer worden nieuwe (knijp)technieken toegepast waardoor het bufferend vermogen van de waterloop zelf wordt aangesproken, ook bij lagere debieten.
- Daarnaast heeft de provincie een reglement goedgekeurd om naast de eigen investeringen, private partners en landbouwers in de regio aan te spreken die op hun percelen een eigen waterspaarbekken willen aanleggen.
- Met de landbouwsector en het hele agro-business complex wordt in de regio massaal ingezet op de bedrijfsoptimalisering inzake zuinig watergebruik en circulariteit, zowel op het

landbouwbedrijf (via Inagro), in de voedingssector (bv: toegepast onderzoek Veg-i-Tec op campus West) als in de opleidingen van het Technisch Secundair (Tuinbouwschool).

- Tevens wordt in het bijzonder gekeken naar watercirculariteit op bedrijventerreinen. Grote dakoppervlaktes capteren vele duizenden m³ die op of in de omgeving van het bedrijventerrein kunnen ingezet worden.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Om het beheer van de waterbekkens te optimaliseren vragen we de Vlaamse overheid om het beheer van alle onbevaarbare waterlopen toe te wijzen aan één beheerder. Op deze wijze kan nog doeltreffender en efficiënter ingezet worden op een integraal en geïntegreerd waterbeheer. Zuid-West-Vlaanderen kan daarbij als pilotgebied dienen met de overdracht van bijvoorbeeld de Gaverbeek en de Heulebeek, twee beekvalleien waarvoor de regio reeds een geïntegreerde visie heeft opgesteld.
- Het realiseren van een pilotproject om het grondwater dat nu structureel opgepompt wordt om bouwtechnische of andere redenen bij grootschalige infrastructuurwerken (viaducten, tunnels, ...) niet langer af te leiden via rioleringen maar, te recyclen voor landbouw of andere economische activiteiten.
- Werk te maken van de uitbreiding van beheersovereenkomsten met landbouwers zodat naast ecologische doelstellingen ook doelstellingen in het kader van waterbeheer (waterbuffering in zijstroken) in aanmerking kunnen komen en de regionale- of stadlandschappen hierbij, in afstemming met de waterloopbeheerder, een cruciale intermediaire rol laten spelen.
- Te investeren in structurele financiering van de lokale besturen opdat zij werk zouden kunnen maken van een doorgedreven afkoppelingsbeleid van regenwater, een infiltratiebeleid en van een degelijk grachtenbeheer.

3.3 Een klimaatneutrale regio tegen 2050

Samen met (boven)lokale besturen, bedrijven en burgers willen we de regio Zuid-West-Vlaanderen klimaatneutraal maken tegen 2050.

Context en uitdagingen

In de transformatie naar een duurzame en veerkrachtige toekomst, zal de regio moeten inzetten op het drastisch verminderen van de CO₂-uitstoot op een manier waarbij nieuwe kansen voor ondernemerschap en tewerkstelling ontstaan én op de transformatie van het landschap om de veranderende weersomstandigheden een antwoord te kunnen bieden.

Dit zal niet gaan zonder grote inspanningen, nog grotere publieke en private investeringen en een wijziging in het gedrag. Naast het besparen van energie en het benutten van restwarmte, zijn het benutten van zonne-energie op bestaande daken en parkings, inplanten van windturbines op daartoe geschikte locaties en het voorzien van warmtenetten gevoed door duurzame bronnen essentieel.

Wat doet de regio?

Zowel Vlaanderen als Europa hechten steeds meer belang aan het versnellen van de energetische woningrenovatie. Op dit vlak is de regio koploper met een doorgedreven samenwerking binnen het 'Energiehuis WarmerWonen'. De inzet van de renovatiecoaches en een continue communicatie en sensibilisatie, ook naar kwetsbare doelgroepen, zijn zaken waar al langer op ingezet wordt en waar een versnelling gepland is. Graag wensen we deze ondersteuning ook uit te breiden naar andere sectoren en te blijven koppelen aan een sterk Vlaams beleid.

In de recent opgemaakte regionale energiestrategie werd een ambitie geformuleerd en becijferd waarbij de regio tegen 2050 klimaatneutraal is en tegen 2030 40% CO2 bespaart, conform het burgemeestersconvenant. Uniek is daarbij de regionale opmaak van een SECAP (Sustainable Energy and Climate Action Plan), het regionaal monitoren van CO2 cijfers en het ontwikkelen van warmtezoneringskaarten.

Voor warmtenetten zijn er momenteel een reeks haalbaarheidsonderzoeken lopende, in het licht van een vierde generatie warmtenetten: lage temperatuur en verschillende bronnen en afnemers. In dit baanbrekend werk is de steun van kennispartners nodig, zeker bij de implementatie en uitvoering op het terrein en zeker voor de juridisch-financiële aspecten die hierbij komen kijken.

De energietransitie gaat echter ook gepaard met een transitie in de economie en de participatie van burgers, in functie van draagvlak, haalbaarheid, sociale rechtvaardigheid. De regio ondersteunde een regionale burgercoöperatie bij haar oprichting, heel wat actoren beslisten om te streven naar 50% burgerparticipatie bij projecten van hernieuwbare energie, een collectief zonnebestek maakt het mogelijk om daken van openbare besturen versneld te benutten voor PV-panelen.

Maar dit volstaat niet, willen we het potentieel op de daken maximaal benutten. Een ondersteunende regelgeving rond energiegemeenschappen, coöperatieve modellen is dringend nodig om grotere sprongen te kunnen maken.

Tenslotte is de pijler mobiliteit ook doorslaggevend in de CO2-uitstoot. Daar gaat het vooralsnog achteruit. Naast elementen die enkel op hogere niveaus aangepakt kunnen worden, wil de regio maximaal inzetten op de fiets, deelmobiliteit en de elektrificatie van het wagenpark. Diverse projecten zijn hierrond lopende vanuit de doelstelling om missing links in de fietsinfrastructuur zoals o.m. deze voor woon-werkverkeer te realiseren, mobipunten uit te bouwen en deelmobiliteit te kunnen uitrollen in een niet (groot)stedelijke context.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Een succesvolle implementatie van het energiebeleid vereist een samenspel tussen lokale en bovenlokale overheden. Daarbij kan gedacht worden aan energieregio's als een interbestuurlijk platform die de lokale en regionale actoren coördineren om een integraal en geïntegreerd energiebeleid te voeren rekening houdend met ruimtelijke planningsaspecten

(warmtezonering, hernieuwbare energie, warmtenetten...), renovatiestrategieën, energie & kmo's... Bovendien sturen ze de operationele component van de energietransitie aan (renovatiecoaching, regie uitrol warmtenetten, energiehuizen, energiecoaching kmo's).

- De uitvoering van de regionale energiestrategie vereist ook een aantal aanpassingen aan het Vlaamse energiebeleid. Bijvoorbeeld, een gelijk speelveld creëren voor warmtepompen en warmtenetten (vierde generatie) tegenover aardgas (vb. fiscaliteit), EPB-regeling aanpassen zodat restwarmte meer benut kan worden, een instrumentarium ter beschikking stellen om ruimtelijke energieplannen beter implementeerbaar te maken, het ontmoedigen van verspillen van restwarmte, en het opmaken van een uitfaseringsstrategie voor fossiele warmte, of het eenvoudiger maken van micro smart grids en buurtenergiesystemen via de versnelde invoer van een werkbare formule van energiegemeenschappen. In concreto kunnen piloot- en proefprojecten een belangrijke rol spelen. De EU ondersteunt deze, het zou ook goed zijn dat Vlaanderen deze uitgebreider ondersteunt. De creatie van regelluwe zones in specifieke wijken en/of bedrijventerreinen is een goed voorbeeld hiervan. De site Transfo is hier alvast een proeftuin voor.
- Versnellen van de realisatie van de bovenlokale fietsinfrastructuur door het gezamenlijk wegwerken van bestaande realisatiedrempels.

4 De regio immaterieel/maatschappelijk verduurzamen en veerkrachtiger maken

4.1 Optimaliseren opleidingsaanbod en opleidingsinfrastructuur levenslang leren

Context en uitdagingen

Naar aanleiding van de COVID-19-pandemie kwam de automatisering en digitalisering bij ondernemingen in een stroomversnelling terecht. Deze trend zal verder toenemen nu digitale en geautomatiseerde oplossingen bijzonder effectief zijn gebleken. Ze zorgen er onder meer voor dat bedrijven sneller en efficiënter kunnen reageren op crisissituaties en veranderende marktbehoeften.

Maar digitalisering en automatisering brengen ook ingrijpende wijzigingen in de vereiste competenties van werkenden en in de houdbaarheidsdatum van vaardigheden en diploma's. We trekken dan ook voluit de kaart van levenslang leren als sleutel tot actieve en duurzame loopbanen. Het toekomstgericht verwerven van nieuwe competenties is cruciaal voor de competitiviteit van de West-Vlaamse industrie. Hiertoe is nood aan een future-proof en kwalitatief opleidingsaanbod en state-of-the-art opleidingsinfrastructuur die afgestemd zijn op de regionale noden en slim en flexibel ingezet worden voor zowel studenten, werknemers die zich wensen bij te scholen als voor werkzoekenden en potentiële werknemers die specifieke kennis en competenties wensen te verwerven om zich te begeven op de arbeidsmarkt.

In de regio is een netwerk van kwalitatieve hoger- en volwassenenonderwijsinstellingen aanwezig die hun kennis en expertise kunnen inzetten in functie van het op peil houden van de competenties van (toekomstige) werknemers. Maar investeringen in levenslang leren betekent ook dat kwalitatieve ruimte en infrastructuur voorzien wordt om aansluiting te houden met de technologische evoluties.

De regio wil zich dan ook verder ontwikkelen tot een 'unieke hotspot voor levenslang leren', georiënteerd op de industriële realiteit van West-Vlaanderen.

Wat doet de regio

- De regio ontwikkelt zich tot een 'unieke hotspot voor levenslang leren' georiënteerd op de industriële realiteit van de regio door middel van:
 - investering in state-of-the-art opleidingsinfrastructuur, hetzij door de bestaande infrastructuur te optimaliseren, hetzij door mogelijkheden voor nieuwe infrastructuur te verkennen
 - een opleidingsaanbod dat zich toespitst op de noden van de industrie 4.0
- De regio stelt de gerealiseerde opleidingsinfrastructuur ten dienste van regionale ondernemingen

Wat vragen we Vlaanderen?

- Cofinanciering van opleidingsinfrastructuur
- Mede-investering in opleidingsaanbod
- Een flexibel instrumentarium om adequaat te kunnen inspelen op heroriënterings- en opleidingsnoden in functie van de regionale arbeidsmarkt, zoals bijvoorbeeld een flexibel kader om het opleidingsaanbod in te kunnen zetten ten dienste van regionale ondernemingen

4.2 Armoededetectie

Heel wat gezinnen, zeker zij met een bescheiden inkomen, werden door de coronacrisis (financieel) kwetsbaarder. De armoedeproblematiek vergroot: een toename aan hulpvragen werd vastgesteld en ook in de nabije toekomst nog verwacht. De hulpvragen komen daarbij niet enkel uit gezinnen die behoren tot het 'klassieke OCMW-cliënteel'.

Het zal daarom cruciaal zijn om bij de armoede-aanpak uit te gaan van 3 principes:

- Vroege detectie: inwoners die het moeilijk dreigen te krijgen moeten snel gedetecteerd en ondersteund worden
- Nabijheid: als lokaal bestuur moeten we verder inzetten op vindplaatsgericht en outreachend werken, zodat we mensen in een kwetsbare situatie nog beter bereiken en kunnen ondersteunen
- Verbreding van de werking: armoede beperkt zich niet enkel tot die mensen die op vandaag gekend zijn bij het OCMW, lokale besturen moeten er alles kunnen aan doen om die bredere groep te bereiken.

4.2.1 Versterking van effectieve dienst- en hulpverlening door lokale besturen in de regio m.b.t. armoededetectie

Brugfiguren (secundair onderwijs) worden ingezet om vindplaatsgericht/outreaching verbindingen te leggen met burgers in kwetsbare situaties.

Context en uitdagingen

Alle indicatoren tonen aan dat ook in Zuid-West-Vlaanderen de armoede en vooral het risico op armoede is toegenomen. Daarbij komt dat de sociaaleconomische gevolgen van de COVID-19 crisis deze armoedeproblematiek (verder zullen) vergroten. Gezinnen werden en worden immers ten gevolge van de COVID-19 maatregelen financieel kwetsbaar(er) door inkomensverlies en/of koopkrachtvermindering. Onderzoeken tonen aan dat de COVID-19 maatregelen een negatief effect hebben op de gezondheid en het welzijn van kinderen en jongeren en uit een recente bevraging door de Vlaamse Jeugdraad (april 2020) blijkt dat de corona-maatregelen kinderen en jongeren in kwetsbare contexten disproportioneel hard treffen. Meer dan ooit is het noodzakelijk om signalen snel op te pikken en snel werk te kunnen maken van het leggen van verbindingen tussen gezinnen in kwetsbare situaties en dienst- en hulpverlening.

Wat doet de regio?

Het actief bereiken van jongeren in een kwetsbare situatie via de scholen is een methodiek die nu reeds wordt toegepast via brugfiguren lager onderwijs. In de regio is gebleken dat de brugfiguren lager onderwijs hun meerwaarde als vertrouwenspersoon zeker hebben bewezen en dat de link tussen de schoolsituatie en de situatie thuis erg belangrijk is. Dankzij deze brugfiguren lager onderwijs werden (kwetsbare) gezinnen getroffen door de COVID-19 crisis opnieuw bereikt en ondersteund op diverse vlakken. De regio wil nu een stap verder gaan door, via de methodiek van brugfiguren, sociale onderbescherming van leerlingen in het secundair onderwijs tegen te gaan. Er wordt hierbij in eerste instantie gemikt op scholen met een hoge nood.

Via de aanwezigheid op school en via de samenwerking met de directie, leerlingenbegeleiders, zorgcoördinatoren het CLB, het lerarenteam, ... wordt actief armoede opgespoord bij jongeren en hun gezin. De brugfiguren gaan, door concrete interventies en in samenwerking met het CLB en diverse diensten in de regio op diverse vlakken onderbescherming tegen. De brugfiguur zorgt voor een goede verbinding met scholen en gezinnen. De brugfiguur anticipeert -door een integrale aanpak op diverse levensdomeinen- op risicofactoren die het welzijn en de gezondheid van kinderen, jongeren en hun gezin in het gevaar brengen. Op basis van de noden en de behoeften en in samenwerking met de schoolnabije diensten (CLB, schoolmaatschappelijk werk) wordt de link naar schoolexterne organisaties (OCMW, jeugdhulp, zie andere partners waar we mee samenwerken in dit project...) in de regio gelegd.

De regio wil hiervoor via W13, de vereniging van de 14 lokale OCMW's en CAW Zuid-West-Vlaanderen, inzetten op het bieden van een kader voor het ontwikkelen en verfijnen van de

methodiek brugfiguren secundair onderwijs, het bijeenbrengen van relevante stakeholders, het opvolgen en begeleiden van de brugfiguren en het meten en monitoren van de resultaten en impact van de interventies van de brugfiguren in functie van beleidsbepaling.

Onlosmakelijk verbonden met de inzet van brugfiguren (met de nodige omkadering), is dat eens de brug naar hulpverlening gelegd is, hulpverlening ook in staat moet zijn om met het gezin op alle nodige levensdomeinen als een casemanager aan de slag te gaan ('1 gezin 1 aanpak'). De huidige caseload en administratieve last is hiervoor echter te hoog. W13, de vereniging van de 14 lokale OCMW's en CAW Zuid-West-Vlaanderen, zet zich in voor een innovatieve aanpak van de processen bij de deelgenoten in functie van het verhogen van de kwaliteit, de efficiëntie en de effectiviteit van de dienstverlening.

Wat vragen we aan Vlaanderen?

In het detecteren van gezinnen in kwetsbare situaties en het toeleiden van deze gezinnen naar dienst- en hulpverlening is de inzet van brugfiguren secundair onderwijs één tool. Een structurele samenwerking met het Agentschap Opgroeien om data (met wederzijdse goedkeuring) te koppelen aan 'veldwerkers' werkt hierbij ondersteunend. Deze outreachende en aanklappende aanpak vraagt echter financiële ruimte om het nodige personeel hiervoor te kunnen aanwerven en omkaderen.

Om deze tool duurzaamheid te geven zijn ook inspanningen vereist voor het proces dat volgt nadat de brug naar dienst- en hulpverlening gezet is. Als casemanager of gezinscoach aan de slag gaan met een gezin vereist tijd, ruimte en een kader (zie ook Vlaams regeerakkoord). Het vereenvoudigen van procedures, het verlagen van administratieve lasten, de gebruiksvriendelijkheid (en afstemming) van ondersteunende digitale tools, het vlot uitwisselen van gegevens en het blijvend versterken van de (digitale) competenties van de eigen medewerkers zijn hiervan een belangrijk onderdeel.

4.2.2 Versterking van effectieve dienst- en hulpverlening door lokale besturen in de regio m.b.t. armoededetectie.

Digitale (financiële) interactieve hulpverlening inzetten om vroeger en meer op maat te kunnen inspelen op hulpvragen.

Context en uitdagingen

Verschillende indicatoren tonen aan dat ook in Zuid-West-Vlaanderen de armoede en vooral het risico op armoede is toegenomen. Daarbij komt dat de sociaaleconomische gevolgen van de COVID-19 crisis deze armoedeproblematiek (verder zullen) vergroten. Gezinnen werden en worden immers ten gevolge van de COVID-19 maatregelen financieel kwetsbaar(der) door inkomensverlies en/of koopkrachtvermindering. Een deel van de groep mensen die momenteel (en in de nabije toekomst zullen) kampen met financiële moeilijkheden, zijn echter nog niet of nauwelijks eerder in aanraking gekomen met hulpverlening, en behoren dus niet tot het 'klassiek' kwetsbaar cliënteel van OCMW's. Voor deze groep mensen, die gedacht hadden nooit naar een OCMW te moeten stappen,

is de gevoelsmatige drempel om dit wel te doen hoog. Zij zijn op zoek naar meer sociale anonimiteit dan de reguliere werking van OCMW's. Bovendien werkt een deel van deze groep, wat het voor hen moeilijker maakt om tijdens de openingsuren van het OCMW op afspraak te komen. Hierdoor wordt het hulp zoeken mogelijk uitgesteld, met alle gevolgen van dien.

Om grotere problemen te vermijden, zullen OCMW's nieuwe manieren van werken moeten ontwikkelen. Niet alleen aangepast aan het (bereiken van) nieuw cliënteel maar ook om een stijgend aantal hulpvragen op te vangen. Tegelijkertijd worden omwille van hygiënemaatregelen in alle sectoren van de samenleving enorme stappen gezet richting het digitale.

De tijd inkorten tussen het ontstaan van vragen en problemen enerzijds en het effectief zetten van de stap naar hulpverlening anderzijds in combinatie met hulpverlening op maat is noodzakelijk om het risico op armoede in te dijken. Digitale hulpverlening is niet weggelegd voor iedereen, maar is wel een niet te onderschatten instrument voor een deel van de bevolking die kampen met problemen.

Wat doet de regio?

Digitale, online en/of blended hulpverlening door OCMW's staat nog in zijn kinderschoenen. De eerste COVID-19 golf heeft een boost gegeven in het zien van mogelijkheden en opportuniteiten hierin. Het heeft echter ook aangetoond dat er nog heel wat stappen te zetten zijn. Digitale bereikbaarheid vraagt niet enkel het zicht hebben op relevante en nodige IT-tools, deze moeten ook bestaan, liefst geïntegreerd in de bestaande systemen en niet alleen cliënten maar ook hulpverleners hebben nood aan het leren omgaan hiermee, zowel op technisch vlak als op vlak van 'gepastheid'.

De regio wil inzetten op het verlagen van drempels via een communicatiecampagne en via regionaal afgestemde digitale bereikbaarheid en digitale/blended hulpverlening. W13, de vereniging van de 14 lokale OCMW's en CAW Zuid-West-Vlaanderen, onderzoekt de mogelijkheden voor het opzetten van een interactief digitaal platform voor financiële hulpverlening en een team 'digitale' hulpverleners samengesteld uit maatschappelijk werkers vanuit de partnerorganisaties. Dit om kruisbestuiving te stimuleren, duidelijker signalen te kunnen capteren en eenvoudig de link met het lokale te kunnen leggen.

W13 wil daarnaast inzetten op vorming en opbouw van expertise bij haar partners met betrekking tot het kunnen omgaan met digitale hulpverlening (IT-tools, communicatie ...).

De regio zal de daartoe beschikbaar gestelde middelen inzetten om de digitale ongelijkheid, aanwezig bij kwetsbare gezinnen in de samenleving, te verkleinen via hardware, software en vorming (van vb. digi-buddy's).

Wat vragen we aan Vlaanderen?

Het verbeteren van de digitale dienstverlening op alle niveaus van de overheid (federaal, Vlaams, regionaal en lokaal) dringt zich op en werden ook opgenomen in de verschillende regeerakkoorden. Maar, als regionale en/of lokale overheid is het niet evident om de nodige expertise in huis te hebben om deze digitale dienst- en hulpverlening op te zetten, uit te breiden en te verbeteren. Daarbij komt dat hoe lokaler de opzet hoe groter het risico op het ontstaan van allerlei naast elkaar staande tools. Er is m.a.w. nood aan een ondersteunend en algemeen kader waarbinnen het toch mogelijk is om maatwerk te bieden en OCMW's hun autonomie te vrijwaren (een voorbeeld hiervan is REMI). Bestaande organisaties en structuren kunnen hierbij een rol opnemen, zo zouden wat betreft financiële hulpverlening de BIZ-samenwerkingsverbanden een partner kunnen zijn.

E-inclusie is niet iets dat een regio alleen kan aanpakken. Er zijn inspanningen nodig vanuit verschillende sectoren om infrastructuur, hardware, software en vaardigheden met betrekking tot het digitale te verbeteren. Deze transversale aanpak vereist niet enkel inspanningen van elk van deze sectoren apart maar ook inspanningen op vlak van samenwerking en afstemming.

4.2.3 Versterking van effectieve dienst- en hulpverlening door lokale besturen in de regio m.b.t. armoededetectie.

Gezinnen met een (te) beperkt inkomen duurzaam ondersteunen met inkomens gerelateerde maatregelen.

Context en uitdagingen

Uit onderzoek blijkt dat het beschikken over een menswaardig inkomen één van de drie factoren is die essentieel zijn voor een duurzaam budgetmanagement (van een gezin). Een menswaardig inkomen is het inkomen dat een gezin nodig heeft om volwaardig te kunnen deelnemen aan de samenleving waarin het gezin leeft. Vaak werden en worden bepaalde statuten in rekening gebracht om eventuele rechten en voordelen toe te kennen, teneinde een hoger inkomen te genereren. Het hebben van een bepaald statuut kan een goede indicator zijn, maar geeft onvoldoende de realiteit weer waarin het gezin leeft.

CEBUD, het centrum voor budgetadvies en –onderzoek, heeft onderzocht wat een menswaardig inkomen inhoudt en verschillende referentiebudgetten, afhankelijk van de gezinssamenstelling en woonsituatie, opgesteld. Deze wetenschappelijk vergaarde kennis maakt het mogelijk om na te gaan of een gezin geniet van een menswaardig inkomen of niet. Deze kennis werd in een IT-tool gegoten, REMI, die OCMW's kunnen gebruiken om aanvullende steunmaatregelen toe te kennen en na te gaan welke rechten en voordelen nog kunnen uitgeput worden. De REMI-tool wordt momenteel nog niet gehanteerd door alle OCMW's, maar in het federaal regeerakkoord werd opgenomen dit weldra te stimuleren. Daarnaast zou het voor burgers (ook zonder hulp vanuit OCMW's) eenvoudiger en éénduidiger moeten zijn op welke rechten en voordelen ze beroep zouden kunnen doen. Het is echter zo dat wanneer burgers kennis en informatie hebben met betrekking tot rechten en

voordelen dit niet automatisch wil zeggen dat deze rechten en voordelen ook opgenomen worden, allerlei drempels, waaronder complexiteit van aanvragen, liggen hiervoor aan de basis.

Wat doet de regio?

De middelen zijn schaars en de impact van lokale besturen op het structureel wijzigen van de situatie van mensen in armoede eerder beperkt. Toch streeft de regio ernaar om afstemming te zoeken over daar waar ze wel een verschil kunnen maken en hoe ze burgers (met behoud van lokale autonomie en maatwerk voor cliënten) gelijkwaardig kunnen beoordelen en steun toekennen. Het is daarbij cruciaal dat de rechten die lokale besturen toekennen daadwerkelijk een verschil maken voor de persoon in armoede/bestaansonzekerheid. W13, de vereniging van de 14 lokale OCMW's en CAW Zuid-West-Vlaanderen, brengt in kaart welke systemen de verschillende besturen hanteren en onderzoekt welke toelagen/rechten het grootste verschil maken in de levenssituatie van mensen in armoede/bestaansonzekerheid. Ten aanzien van de deelgenoten worden voorstellen geformuleerd met betrekking tot afstemming en het efficiënt en effectief inzetten van middelen. Bijkomend wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn van automatische rechtentoeakening en via welke rechten de besturen het grootste verschil kunnen maken.

Wat vragen we aan Vlaanderen?

Gezinnen kunnen enkel tot een duurzaam budgetmanagement en volwaardige deelname aan de samenleving komen wanneer ze een menswaardig inkomen hebben. Onderzoek (van CEBUD) maakt duidelijk dat in meerdere situaties de laagste inkomens onvoldoende leiden tot een menswaardig inkomen. Deze inkomens moeten opgetrokken worden.

Aanvullende steunmaatregelen, rechten en voordelen zouden efficiënter en eenvoudiger, waar mogelijk automatisch, moeten toegekend worden, dit vereist een kader, afstemming en duidelijke richtlijnen.

Een digitale rechtenverkenner (SIEN-online) werd voor stad Kortrijk ontwikkeld. De regio is vragende partij om dit regionaal uit te rollen. Op Vlaams niveau zijn echter ook toekomstplannen in die richting aanwezig. Een relevante en effectieve inspanning op korte(re) termijn door Vlaanderen kan er toe leiden dat middelen efficiënter worden ingezet en niet dubbel.

4.3 Implementeren van geestelijke gezondheidsbevordering op de werkvloer d.m.v. een duurzame inbedding in het HR-beleid.

Context en uitdagingen

De coronacrisis schudde het normale leven grondig door elkaar en leidde tot verhoogde gevoelens van angst, somberheid en eenzaamheid. Inzetten op geestelijke gezondheid is dan ook belangrijker dan ooit.

Om het taboe in de regio rond geestelijke gezondheid te doorbreken, de veerkracht te verhogen, het stijgende ziekteverzuim (omwille van burn-out, depressies, ...) tegen te gaan en de hoge zelfmoordcijfers te reduceren, is het essentieel om in te zetten op geestelijke gezondheidsbevordering. Want wie zich mentaal goed voelt kan zijn talenten ontplooien, gaat beter om met de dagelijkse stress, kan productief en vruchtbaar werken en draagt meer bij aan de gemeenschap.

Wat doet de regio?

In de regio Zuid-West-Vlaanderen worden reeds heel wat inspanningen geleverd om het taboe rond geestelijke gezondheid te doorbreken, de sociale cohesie & de veerkracht van de bevolking te versterken en psychisch kwetsbare mensen de weg te tonen naar de hulpverlening.

I.s.m. W13 stelde Logo Leieland een lokale preventiewerker aan, die de komende 5 jaar voluit de kaart zal trekken van preventieve gezondheid, mét focus op geestelijke gezondheidsbevordering (absolute prioriteit, cf. klantenbevraging Logo Leieland). Een concreet initiatief is 'kzitermee.be', een taboedoorbrekende campagne die kinderen, jongeren & volwassenen de weg wil tonen naar het lokale, regionale & Vlaams hulpverleningsaanbod, zowel preventief als curatief.

Logo Leieland ondersteunt heel wat organisaties (lokale besturen, zorg- en welzijnsinstellingen, bedrijven & scholen) die het thema geestelijke gezondheid in de kijker zetten tijdens de 10-daagse van de geestelijke gezondheidsbevordering.

Drie gemeenten uit de regio Zuid-West-Vlaanderen zijn een Warme Stad/Gemeente, waarmee ze zich engageren om op een beleidsmatige wijze hun steentje bij te dragen aan het mentaal welbevinden van kinderen & jongeren. Hiervoor krijgen zij procesondersteuning en inhoudelijke ondersteuning door Logo Leieland.

Meerdere lokale stuurgroepen van Huizen van het Kind schuiven geestelijke gezondheid als topprioriteit naar voren en ondernemen tal van acties om het mentaal welbevinden van kinderen, jongeren & ouders/opvoedingsverantwoordelijken te verhogen.

Een aantal organisaties/ondernemingen lieten zich de voorbije jaren begeleiden door een bedrijfscoach i.h.k.v. gezond op de werkvloer. Geestelijke gezondheid bleek vrijwel steeds de ingangspoort te zijn om een begeleidingstraject aan te gaan.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Extra ondersteuning om tegemoet te kunnen komen aan de gevolgen van de coronacrisis op het mentaal welbevinden.
- Versterkte ondersteuning voor ondernemingen die met werkbaar werk in al zijn dimensies aan de slag gaan.
- Een financiële incentive om organisaties te motiveren en te ondersteunen bij het uitwerken van een (mentaal) welzijnsbeleid.

4.4 Cultuur faciliteert de beleving

Context en uitdagingen

De cultuur- en vrijetijdsector is één van de hardst getroffen sectoren in de coronacrisis. En ook 2021 wordt een moeilijk jaar waarbij er op dit moment geen perspectief is voor heropstart.

Er is het regionale ecoveld waar de spelers in de sector, ondanks de afgesloten protocollen, zo goed als *geen reguliere activiteit* ontplooiën. Met de creativiteit de sector eigen, werd echter de voorbije maanden werk gemaakt en inventief ingespeeld op de verplichting mensen in hun eigen contactbubbel (het gezin) te houden. Nieuwe formats ontstonden en worden ook in onze regio uitgerold, van o.a. take away voorstellingen over livestream en virtuele rondleidingen tot 'zulleconcerten' (stoepconcerten) en dichters aan huis.

Wellicht worden sommige formats blijvers in de toekomst maar de onmogelijkheid om cultuur en vrijetijd fysiek te snuiven individueel of in groep, in openlucht of in de infrastructuur die onze regio rijk is, hakt er diep in, zowel voor organisatoren als participanten net omdat de beleving beperkt blijft tot de huiskamer. De coronacrisis verlamt dus als het ware het grootste deel van de cultuur- en vrijetijdsuitingen van hun publiek en ontnemt het publiek de toegang tot het grootste deel van zijn favoriete belevingsvormen in de sfeer van cultuur en vrije tijd.

Het wegvallen van cultuurbezoek en de onmogelijkheid tot collectieve beoefening van cultuur en vrijetijd zorgt tegelijk voor het wegvallen van de ontmoetingsfunctie ervan wat op zijn beurt effect heeft op de gezondheid en het mentale welbevinden van de participant. Een goede reden dus om in relanceplannen de cultuur- en vrijetijdsector niet te vergeten.

Wat doet de regio?

Onder de noemer '*faciliteer de beleving*' waarbij enerzijds, voortbouwend op de creatieve boost die ontstond bij aanvang van de crisis, we verder inzetten op het verfijnen van in de crisis ontstane formats – zie hierboven – en het ontwikkelen van nieuwe (digitale) formats die de potentie in zich hebben tot brede(re) participatie.

Tegelijk willen we vanuit de sector innovatief inwerken op het verbinden van aanbieders met participanten d.m.v. het opzetten van een gedeelde en gemeenschappelijke slimme digitale basisinfrastructuur waarbij we vanuit het netwerk van

de cultuurhuizen de participant bereiken, informeren, prikkelen en mobiliseren. Vanuit onze regio stelden we alvast onze kandidatuur bij Cultuurconnect voor het piloottraject '*digitaal podium*'.

Wat vragen we Vlaanderen?

- Zuidwest verwacht in het kader van de relanceplannen geselecteerd te worden als pilootproject met een passende ondersteuning die ze inzetten voor de coördinatie van het project en het ontwikkelen van een goede ticketinginfrastructuur vanuit een integrale benadering van het (potentiële) publiek (CRM) met integratie van of koppeling met data uit UiTPAS, de UiTdatabank en het inzetten van gerichte communicatie via onlinemodules, social media,...